

ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА

**ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
СЕРВИСНЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ
ШИМАНОВЦИ- ПЕЋИНЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ

ЈУП *ПЛАН* ОПШТИНА РУМА И ПЕЋИНЦИ

Пећинци новембар , 2014.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА

ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ СЕРВИСНЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ ШИМАНОВЦИ- ПЕЋИНЦИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Наручилац: ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ, Слободана Бајића 5

Обрађивач Извештаја: ЈУП "ПЛАН" ОПШТИНА РУМА И ПЕЋИНЦИ

Одговорни Урбаниста: Драган Филиповић, дипл. инж.грађ.

Радни тим :

Милка Павловић, дипл.инж.
Марија Зец, дипл. инж.саоб.
Драган Симић, инж. геод.
Петар Ђуричић, дипл. инж.елек.

Директор: МИЛКА ПАВЛОВИЋ, дипл.инж.

Пећинци новембар , 2014.

- САДРЖАЈ -

УВОД

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

- 1.1. Преглед садржаја и циљева плана и однос са другим плановима и програмима
  - 1.1.1. Обавезе, услови и смернице из планских докумената вишег реда и других развојних докумената
  - 1.1.2. Циљеви израде плана
- 1.2. Преглед постојећег стања
  - 1.2.1. Природни услови
  - 1.2.2. Животна средина
  - 1.2.3. Преглед евидентираних и заштићених објеката, споменика културе и природе и амбијеталних целина
  - 1.2.4. Оцена стања и развојних могућности
- 1.3. Питања и проблеми заштите животне средине разматрани у плану и разлози за изостављање појединих питања и проблема
- 1.4. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

- 3.1. Приказ мера за ограничавање утицаја

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

6. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА (МОНИТОРИНГ)

7. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ

1. Постојеће стање животне средине
2. Анализирана локација
3. Планирана заштита животне средине

УВОД

Сврха Стратешке процене утицаја је обезбеђивање превенције могућих негативних утицаја реализације Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци-Пећинци на животну средину, односно указивање на могуће кумулативне и синергијске ефекте реализације појединачних пројеката.

Стратешка процена утицаја на животну средину спроводи се сходно одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС" бр. 135/04,88/10).

Фазе у поступку стратешке процене утицаја пројекта на животну средину су следеће:

1. Припремна фаза која обухвата:
  - одлучивање о изради стратешке процене
  - избор носиоца израде извештаја о стратешкој процени
  - учешће заинтересованих органа и организација
2. Извештај о стратешкој процени.
3. Поступак одлучивања који обухвата:
  - учешће заинтересованих органа и организација
  - учешће јавности
  - извештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности
  - оцену извештаја о стратешкој процени
  - сагласност на извештај о стратешкој процени

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА И ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА

Стратешком проценом утицаја предвиђена је мера обавезне примене еколошких критеријума при утврђивању намене земљишта у урбанистичким плановима. Таква мера је од суштинске важности за остваривање утврђених циљева заштите животне средине и полазна основа стратешке процене утицаја на животну средину.

Правни основ за израду стратешке процене утицаја је:

- Одлука о изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци- Пећинци

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.135/04, 88/10)
- Закон о заштити животне средине („Сл.гласник РС“ бр. 36/09, 72/09, 43/11)
- Закон о планирању и изградњи („Сл.гласник РС“ бр.72/09, 81/09-испр., 64/2010-одлука УС, 24/2011,121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 – одлука УС, 54/13-решење УС, 98/2013 - одлука УС)

Према члану 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гл.РС“, бр.88/10) полазне основе стратешке процене обухватају:

- кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Правни основ за израду Плана детаљне регулације чине :

- Закон о планирању и изградњи (Сл.гласник РС бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/2010-одлука УС, 24/11,121/2012,42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС)
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских документа (Сл.гласник РС, бр.31/2010, 69/2010 и 16/2011)
- Закон о јавним путевима,(Сл.гласник РС,бр.101/05,123/2007,101/2011,93/12)
- Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута, (Сл.гласник РС,бр.50/2011)
- Уредба о категоризацији државних путева, (Сл.гласник РС,бр.105/2013, 119/2013)
- Одлука о изради Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци-Пећинци (у коридору Аутопута), (Сл.лист општина Срема, бр.18/2011)
- Одлука о измени Одлуке о изради плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци-Пећинци (у коридору Аутопута), (Сл.лист општина Срема, бр.25/2013)

Плански основ за израду Плана детаљне регулације чине следећи планови вишег реда :

- Просторни план подручја инфраструктурног коридора Граница Хрватске-Београд(Добановци), (Сл.гласник РС бр. 69/03)
- Просторни план општине Пећинци, (Сл.лист општина Срема, бр.37/13)
- Одлука о изради плана детаљне регулације *Запад 2* у Шимановцима, (Сл.лист општина Срема, бр.8/10).

1.1. 1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

А) ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ПЕЋИНЦИ (СЛ.ЛИСТ ОПШТИНА СРЕМА, БР.37/13)

Поглавље 4.5.1. Саобраћајна инфраструктура

...Путна мрежа има задовољавајућу разуђеност и покривеност подручја што омогућава не само транзитирање кроз подручје већ и добру повезаност са локалном мрежом која емитује и прихвата локалне путничке и робне токове.

Ограничења овог облика саобраћаја у погледу комплетирања путне мреже отклониће се изградњом недостајућих путних веза, углавном нижег ранга категоризације...

Поглавље 5.1.1. Путна инфраструктура

Табела III-38: Планиране активности на локалним путевима

.....Шимановци - Пећинци (у коридору ауто-пута - индустријска саобраћајница)

Врста интервенције : Израда планске и пројектне документације и изградња деонице.....

Поглавље 1.4.3. Радне зоне у атару

.....Поред планираних радних зона у атарима насеља, радне зоне на појединачним парцелама могу се формирати и дуж ауто-пута Е-70 где за то постоје просторни и други услови.

Приступ овим капацитетима мора бити са сервисне саобраћајнице; комплекси морају бити потпуно инфраструктурно опремљени и изграђени у складу са Просторним планом инфраструктурног коридора и условима прописаним позитивним законским прописима.....

Б) ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ГРАНИЦА ХРВАТСКЕ - БЕОГРАД (ДОБАНОВЦИ), (СЛ.ГЛАСНИК РС БР. 69/03) садржи основне планске поставке инфраструктурних система у коридору аутопута Е-70.

- Даља разрада је неопходна на нивоу плана детаљне регулације и/или урбанистичких пројеката појединачних локација у циљу дефинисања елемената за утврђивање урбанистичко-техничких услова за пројектовање и грађење објеката у обухвату Плана.

Притом треба истаћи следеће планске циљеве:

- Сем примарне, секундарна функција аутопута Е-70 је непосредни подстицај за развој подручја и саобраћајно повезивање у зони утицаја,
- Валоризација регионалних и **локалних** развојних потенцијала и ресурса и усклађивање истих у односу на планске поставке инфраструктурног коридора,
- Просторним планом се резервише простор за коридоре планираних магистралних инфраструктурних система (нпр. за аутопут ширине 700 м),
- Око магистралних инфраструктурних система - аутопута постоје два заштитна појаса : непосредни појас заштите и шири појас заштите.
- Непосредни појас заштите има функцију обезбеђења заштите од штетних утицаја инфраструктурних система на окружење. Ширина појаса одређена је законским прописима. У зони аутопута тај појас износи 150 м. У том појасу није дозвољена градња осим за објекте који су у функцији аутопута. Уколико објекти постоје потребно је да се изместе или адекватно заштите.
- Шири појас заштите је у функцији сваког појединачног инфраструктурног система како би он несметано функционисао у простору. У овом појасу дозвољена је изградња по селективном приступу. Ширина овог појаса за аутопут износи 480 м.
- Режим коришћења простора из претходног става ближе ће се утврдити разрадом планских решења на нивоу регулационог плана.
- У погледу основних еколошких утицаја, може се очекивати утицајна зона са једне стране и друге стране аутопута у границама чак и до 300 м.
- Бука представља један од најизраженијих утицаја који аутопут има на околину. С обзиром на број утицајних фактора и сложеност проблематике комплексно сагледавање проблема буке се мора вршити за све угрожене објекте и просторне целине, што представља сложен истраживачки задатак. Може се проценити да ће се негативан утицај буке појавити са једне и друге стране аутопута и да ће се указати потреба за заштитним мерама, посебно у непосредној близини насеља, јер је пракса показала да се дуж оваквих инфраструктурних коридора јавља виши ниво буке од дозвољеног, на растојању од 50 до 300 м.
- Аерозагађење, као пратећи феномен саобраћаја је присутан као продукт рада аутомобилских мотора у виду неколико стотина штетних органских и неорганских компоненти. Досадашња пракса је показала, да поред околних инфраструктурних коридора, у ужем појасу са обе стране, на растојању најмање 25 до 30 м, могу се очекивати негативни утицаји од стране аерозагађивача, што значи да на овом растојању не би требало гајити пољопривредне културе намењене исхрани.
- У погледу загађења воде, постоје две могућности негативног утицаја: загађење у току изградње и загађења у фази експлоатације. Загађења у фази изградње су обично привременог карактера, једино у случају појединачних акцидената могу имати дуготрајније последице.

1.1.2. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Основни циљ успостављања коридора сервисне саобраћајнице на правцу Пећинци - Шимановци је уређивање нове путне везе два највећа насеља у општини Пећинци, а у залеђу будуће радне зоне дуж аутопута А3 (Е70). Планирана саобраћајница је у функционалној класи (ПП-п) приступног пута, а имаће форму савремене саобраћајнице која задовољава потребе корисника у функционално-саобраћајном и естетском погледу.

То подразумева :

- опружену трасу и економичну нивелету, савремен конфоран попречни профил са коловозном конструкцијом према меродавном саобраћајном оптерећењу јер је реч о линијском инфраструктурном објекту, као и
- тротоаре и бицикличке стазе, савремену јавну расвету, квалитетне дрвореде и осталу, по правилу, подземну јавну комуналну инфраструктуру, јер је реч о индустријској улици дуж које ће се формирати обострана радна зона.

Стратегија Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци-Пећинци

Основна траса је положена на 350 m од осовине коридора I A 3 (E70), и то :

- ван ширег појаса заштите (240m од границе појаса непосредне заштите) према Просторном плану подручја инфраструктурног коридора Граница Хрватске-Београд (Добановци), (Сл.гласник РС бр. 69/03)
- и ван заштитног појаса и појаса контролисане градње (40m+40m) према Закону о јавним путевима, (Сл.гласник РС,бр.101/05).

Пред уласком у Пећинце траса престаје да прати шири појас заштите аутопутског коридора, скреће на југ ка ДП II A 120 и прикључује на отворену трасу ДП II A 120, Пећинци-Прхово. У близини границе грађевинског подручја Пећинаца одваја се крак према радној зони у оквиру подручја ПГР Пећинци и даље, преко аутопутског надпутњака, на km 540+100 ка ДП II A 128, Пећинци-Попинци.

Идентификација и дефиниција

- Табеларни приказ дефинисања сервисне саобраћајнице Пећинци - Шимановци према критеријумима из Правилника о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута (Сл.гласник РС,бр.50/2011).

РБ	КРИТЕРИЈУМ	ОСНОВ	КЛАСИФИКАЦИЈА	ОПИС
1.	према саобраћајној функцији	поглавље 2.3.3.	саобраћајна функција IV реда	(повезивање локалних саобраћајних тежишта са подручним ....)
2.	према функцији у мрежи	поглавље 4.2.	спада у класу приступних подручних путева	
3.	а) главна функција		опслуживање	
	б) споредна функција		1. сабирање токова и 2. повезивање	
4.	према административној класификацији	Поглавље 4.4.2.	општински пут (према Закону о путевима)	
5.	према врсти саобраћаја		пут за мешовити	

			саобраћај	
6.	према условима терена		равничарски пут	
7.	према карактеру саобраћајних токова		градско-приградски саобраћајни ток са свакодневном учесталашћу	карактеристични дан : сваки дан

1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

1.2.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Општина Пећинци се простире на 489 км² по величини се налази на 18 месту у АП Војводини налази се у јужном делу АП Војводине.

- Обухвата 15 насељених места а седиште општине је у насељу Пећинци. У војвођанским размерама површина општине је просечне величине и административно припада Сремском округу.

- Најјужнија периферија, односно крајњи јужни део општинског подручја лежи на алувијалној равни Саве. На истоку се граничи са Београдским подручјем, на североистоку са општином Стара Пазова, на северу и западу са општином Рума а на југу границу чини река Сава. Јужна граница је уједно и покрајинска граница према централној Србији. Северну периферију општине пресеца Аутопут Е-70 Београд - Загреб.

- Општину Пећинци окружује седам градских насеља–Београд, Земун, Стара Пазова, Рума, Сремска Митровица, Шабац и Обреновац. Доминантан је гравитациони утицај Београда, али поједина села у мањој или већој мери гравитирају и ка осталим градовима.

- На истоку општина Пећинци се граничи са Београдским подручјем, на североистоку са општином Стара Пазова, на северу и западу са општином Рума, а на југу границу чини река Сава

- У геоморфолошком погледу на подручју општине Пећинци издвајају се следеће целине: инундациона раван Саве, алувијална раван Саве, сремска лесна тераса и прелазна зона између лесне терасе и лесне заравни. Геоморфолошки, простор на коме се планира изградња саобраћајнице представља виши део флувио-барског дна панонског басена (лесна тераса) са повољним геотехничким одликама за изградњу објеката различите намене (степен оптерећења (носивости) у односу на геолошку основу варира од 120-160 кН/м²).

- Општина Пећинци располаже земљиштем доброг квалитета. У северном и средишњем делу општине преовлађује пољопривредно земљиште доброг квалитета, док јужни део општине покривају, поред пољопривредног земљишта и велики комплекси шума и шумског земљишта у оквиру Специјалног резервата природе “Обедска бара” и у заштитној зони.

- Целокупан простор у обухвату плана налази се под високим и веома високим утицајем подземних вода (осцилирање подземних вода у интервалу од 1-3м). Због високог утицаја подземних вода од велике је важности систем мелиорационих *канала* који дренажу шире подручје у околини подручја обухваћеног израдом плана.

- На простору у обухвату плана најзначајнији природни елементи су еколошки коридори: водотоци и канали. Ови водени коридори значајно доприносе богатству

предела обзиром да представљају станишта специфичног и разноврсног биљног и животињског света - водоземаца, гмизаваца и птица.

- Као ретка сачувана изолована острва станишта природних реткости на просторима у близини инфраструктурног коридора, преостали пашњаци од суштинског значаја за очување специфичног живог света, изгледа и карактера предела и традиционалног начина његовог коришћења од стране мештана, за испашу стоке.

- Пећиначка општина заузима простор у умереном климатском појасу, кога карактеришу четири изражена годишња доба. Утицај климатских карактеристика може се оценити као релативно повољан на животну средину. Распоред падавина по годишњим добима делује повољно на пољопривредну производњу, а неуједначеност падавина врло неповољно. Екстремно одступање од средње годишње висине падавина износе од 50 до 60 % што је веома битно у процесу пројектовања капацитета различитих инфраструктурних објеката посебно у функцији диспозиције сувишних атмосферских и подземних вода. Највећу учесталост јављања у овом подручју има северозападни ветар који је заступљен са 249%, а најмању јужни ветар са 36%.

1.2.2. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Како на територији општине Пећинци нису вршена систематска мерења, испитивања и оцењивања индикатора стања и загађења, није могуће прецизно утврдити ниво постојећег оптерећења животне средине.

Процена стања извршена је на основу анализе података добијених појединачним мерењима која су евидентирана и систематизована у поступку израде интегралног катастра загађивача.

Вода

Срем се карактерише великом количином подземних и површинских вода. Узроци томе су климатски елементи, у првом реду количина, облик и распоред талога, затим рељеф земљишта, геолошки састав, педолошки састав, вегетација и др.

Насеља Пећинци, Прхово и Шимановци се налазе на подручју средњег Срема, јужно од аутопута Београд - Загреб генерално на котима природног терена између 77,5 и 80 мнм. Ради се о тзв. тешким водонепропусним земљиштима, где се вода дуго задржава на површини терена.

Насеља немају изграђен дренажни систем за одбрану од подземних вода, већ се штите отвореним земљаним каналима који су повремено и колектори површинских вода. Делови насеља на нижим котима и депресијама су тада директно угрожен од подземних вода.

Ниво прве издани на територији обухвата плана, варира у зависности од топографије терена. У хидролошким годинама са доста падавина, на нижим деловима терена ниво подземне воде превлађује површински слој, изазива забаривања. Забаривањем површинског слоја наноси се штета пољопривреди, индустрији и угрожавају се насеља. Највиши ниво подземне воде јавља се у раним пролећним месецима. Ради одбране пољопривредног земљишта од сувишних вода око насеља постоји изграђена мрежа отворених мелиорационих канала који припадају сливу канала Галовица.

Ови канали су изграђени по критеријуму за заштиту пољопривредног земљишта и служе за регулисано одвођење атмосферских вода које се сливају, обарају ниво подземних вода и генерално штите активни земљишни слој 40-50 цм пољопривредног земљишта од штетног дејства вода. Овај степен заштите (висина залегања нивоа подземних вода) не одезбеђује потребан ниво који се захтева код стамбених зона.

Обзиром на положај сервисне саобраћајнице према коридору државног пута М-1 (Аутопут) и радним зонама, претпостављена је појава загађења вода прве издани тешким

металима као последице постојећег саобраћаја. Проблем представља и спирање воде са коловоза те се нечистоће и хемијска једињења на наведени начин такође депонују у земљиште и подземне воде.

Тренутни начин коришћења земљишта на простору у обухвату плана који није изграђен претпоставља и изванредан утицај хемизације у пољопривреди на квалитет како површинских тако и подземних вода.

Земљиште

У подручју општине Пећинци изражено је деловање реке Саве и њених вода на околно земљиште као и забарености знатних површина у прошлости, па су се и стога развили разни типови земљишта: чернозем, гајњача, алувијална земљишта, ливадска и ритска црница, мочварно глејно земљиште, солоњец, солончак и солоћ.

Земљиште у северном делу општине Пећинци је углавном чернозем карбонатни и бескарбонатни са знацима ранијег забаривања.

Ова земљишта спадају у класу земљишта са високом продукционом способношћу и са повољним физичким и хемијским особинама. На њима се развила интензивна пољопривредна производња.

На територији у обухвату Плана (која је неизграђена) до сада је била изражена деградација тла ин ситу у виду губитка органске материје услед спаљивања жетвених остатака, контаминација земљишта неадекватном применом пестицида и минералних ђубрива као и контаминација тешким металима у зонама око саобраћајница.

Како мерења вршена на локацијама у окружењу указују на присуство радионуклида ^{137}Cs (последича хаварије нуклеарне електране у Чернобилу 1986.г.) и одсуство осиромашеног уранијума у свим узетим узорцима, може се претпоставити да би анализа узорака са територије у обухвату Плана показала исте резултате.

Мерења концентрације радона која су вршена на 50 локација у Војводини показују да је управо у Срему највећи број објеката у којима је вредност овог радионуклида већа од 200 Bq/m^3 (гранична вредност установљена од стране Светске здравствене организације), што може бити индикатор појаве повишених концентрација овог канцерогеног гаса и на појединим локацијама унутар обухвата Плана.

Ваздух

На предметном простору констатовано је загађење ваздуха чије најзначајније изворе представљају продукти сагоревања фосилних горива који се емитују у околини фреквентних саобраћајница у оквиру зоне аутопута Е-70.

Главни извори аерозагађења на траси Сервисне саобраћајнице и ближе околине су :

- мотори са унутрашњим сагоревањем,
- неконтролисано спаљивање комуналног отпада, спаљивање жетвених остатака
- продукти сагоревања за потребе загревања објеката за становање и привреду.

Најчешће загађујуће материје су CO_2 , CO , азотни оксиди, разна органска једињења (угљоводоници, бензоли, фреони), олово и др.

Појединачна мерења не могу указати на право стање, те је неопходно установити континуирани мониторинг амбијенталног ваздуха, како би се у случају прекорачења прописаних вредности, која су извесна у зимском периоду када су честе топлотне

инверзије и кад је укупан фонд загађења повећан, могле предузети мере санације и превенције.

Бука

Проблем са буком изражен је на у делу простора, обухваћеног Планом, уз Аутопут Е-70.

Комунални и индустријски отпад и опасне материје

У обухвату плана није забележена појава депонованог комуналног отпада.

1.2.3. ПРЕГЛЕД ЕВИДЕНТИРАНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ОБЈЕКТА, СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ И ПРИРОДЕ И АМБИЈЕНТАЛНИХ ЦЕЛИНА

Планирани инфраструктурни коридор не обухвата простор на коме се налазе значајна заштићена природна добра.

- Од непокретних културних добара евидентирана су :
  - Тронеђа, Пећинци - североисточно од Пећинаца на узвишеном делу терена откривено је насеље из последње деценије II века п.н.е. Испитано је 19 објеката - полузеमुница, силоса, јама за отпатке и пећи.
  - Просине 2, Прхово - археолошки локалитет под претходном заштитом
У односу на коридор саобраћајнице локалитет је ситуиран на удаљености од 780m западно од прве кружне раскрснице и захвата локалитет у дужини од 200m западно дуж планиране саобраћајнице.

С обзиром да је траса сервисне саобраћајнице положена ван насеља, у атару, није евидентирано постојање амбијенталних целина

1.2.4. ОЦЕНА СТАЊА И РАЗВОЈНИХ МОГУЋНОСТИ

Просторним планом општине Пећинци (Сл.лист општина Срема 37/13) као основним планским документом општине, установљена је сервисна саобраћајница као пројекат од вишефункционалног значаја чија ће реализација оптимално задовољити све перспективне захтеве за различитим инфраструктурним потребама на нивоима насеља и радних зона у околини наведеног коридора.

Наведеним планским документом утврђена је потреба за изградњом коридора саобраћајнице који има превасходни циљ у саобраћајном растеређењу насеља Општине, а посебно насеља Прхово, Шимановци и Пећинци. Изградњом наведене друмске саобраћајнице (унутар предметног коридора) доћи ће до прерасподеле и нових преусмеравања даљинских (транзитних) и интернасељских токова.

Развој саобраћајне инфраструктуре у оквиру Општине директно зависи од укупног друштвено-економског развоја овог простора. У домену изградње стратешких објеката, изградња наведеног коридора ће бити у складу са дефинисаним циљевима како просторног плана Општине тако и Просторног плана Србије.

Формирање предметне саобраћајнице обезбедиће виши ниво услуга у домену

саобраћајне, електро-енергетске и водопривредне инфраструктуре становника три насеља као и привредних субјеката.

1.3. ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНИ У ПЛАНУ И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА

У недостатку релевантних, континуираних мерења вредности параметара индикатора стања животне средине на траси сервисне саобраћајнице Шимановци - Пећинци извршена је процена на основу уочених појава, као и апроксимација према вредностима измереним на суседним просторима са сличним природним и створеним условима.

Сходно чињеници да је у питању комплекс на коме ће се обављати пре свега функције транспорта и рада одређених инфраструктурних система, предвиђени утицаји на медијуме животне средине су следећи:

- Загађење ваздуха као резултат интензивног друмског саобраћаја
- Бука као последица интензивног друмског саобраћаја
- Промена намене земљишта из пољопривредног у грађевинско

1.4. РЕЗУЛТАТИ ПРЕДХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

ПРЕГЛЕД ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА И УСЛОВА НАДЛЕЖНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Ред.	Захтев за издавање услова	Одговор на захтев
1.	ЈП ЕПС, ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА *РУМА* Бр.356-15/2013, 02.09.2013.	27.09.2013. Бр.УТД-211/2013 од 26.09.2013.
2.	*ТЕЛЕКОМ СРБИЈА* А.Д. БЕОГРАД Територијална дирекција за резиденцијалне кориснике, Филијала Сремска Митровица Бр.356-7/2013, 02.09.2013.	01.10.2013. Бр.280717/1-2013 од 06.09.2013.
3.	ЈВП *ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ* , НОВИ САД Бр.356-9/2013, 02.09.2013.	24.01.2014. Бр.И-1132/4-13 од 22.01.2014.
4.	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ, Управа за инфра-структуру, БЕОГРАД Бр.356-14/2013, 02.09.2013.	16.09.2013. Бр.2776-2 од 12.09.2013.
5.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА, МУП ПУ Сремска Митровица Одељење противпожарне полиције Бр.356-1/2013, 02.09.2013.	16.09.2013. Бр.217-708/13 од 12.09.2013.
6.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ СРЕМСКА МИТРОВИЦА Бр.356-4/2013., 02.09.2013.	23.09.2013. Бр.418-07/13-3 од 17.09.2013.

7.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ Одељење у Новом Саду Бр.356-3/2013., 02.09.2013.	18.09.2013. Бр.03-1506/2 од 16.09.2013.
8.	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ТРГОВИНЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ Управа за пољопривредно земљиште Одсек за заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта Београд Бр.356-2/2013., 01.09.2013.	24.09.2013. Бр.320-11-01245/2011-14 од 18.09.2013.
10.	"ЕМС", ЈП предузеће ЕЛЕКТРОМРЕЖА Србије Нови Сад Бр.356-12/2013, 02.09.2013.	11.10.2013. Бр.3256/1-3507313/БВ од 09.10.2013.
11.	РС - АП ВОЈВОДИНА Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Нови Сад Бр.356-8/2013., 02.09.2013.	17.09.2013. Бр.130-501-1764/2013 од 13.09.2013.

1.5. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРОГРАМУ

Варијантна решења се могу анализирати разматрањем и укључивањем битних чинилаца животне средине током припреме усвајања одређених планова и програма, утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и њиховим рационалним коришћењем кроз две варијанте:

Разматрани модели :

1. Реализација Плана

Варијанта максималног искоришћења повољног геосаобраћајног положаја са формирањем Сервисне саобраћајнице Шимановци - Пећинци који ће спајати два насеља у коридору аутопута Е-70 .

2. Нереализовање Плана

Нереализација Плана утицала би (посредно) на погоршање стања квалитета животне средине у насељима општине (посебно бука и квалитет ваздуха), јер би транзитни саобраћај и даље био ситуиран кроз насеља Шимановци, Прхово и Пећинци. Са друге стране, нереализовање плана утицало би на неактивирање пољопривредних површина у грађевинске (неплодне) што је позитивно са аспекта очувања пољопривредног земљишта.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Циљ Стратешке процене је да установи све предности и мане одабраног варијантног решења и дефинише мере којима се остварује позитиван ефекат, односно ограничава бројност и интензитет негативних утицаја.

На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Према члану 14. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл.гласник РС. бр.88/10), општи и посебни циљеве стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

2.1. Општи циљеве

На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Општи циљеве стратешке процене утицаја:

- редукација емисије штетних материја у атмосферу,
- редукација степена изложености становништва загађеним ваздухом,
- спречити загађење земљишта
- спречити загађивање подземних и површинских вода,
- да се према намени површина, усклади намена објеката и избегну све делатности које могу негативно утицати на непосредно окружење

2.2. Посебни циљеве

На основу наведених општих циљева стратешке процене, планираних намена површина које су дефинисане предметним планом, произилазе следећи посебни циљеве:

- Смањење емисије загађујућих материја у ваздуху.
- Смањење загађења површинских и подземних вода
- Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта
- Смањење загађења земљишта
- Унапређење третмана и депоновања отпадом, смањењем количине и поновном употребом -рециклажом
- Управљање опасним отпадом
- Очување и адекватан третман предела, станишта и живог света
- Обезбеђење заштите здравља
- Смањење изложености буци и вибрацијама
- Смањење ризика од удеса
- Смањење ризика од поплава
- Смањење ризика од шумских пожара
- Инвестирање у заштиту животне средине
- Мониторинг ваздуха, воде, буке и вибрација.

Систем праћења стања животне средине (ваздуха, вода, земљиште, опасне, отпадне и штетне материје, бука, јонизујућа зрачења) регулисан је одговарајућом законском регулативом.

Посебан циљ	Индикатор
Заштита и унапређење квалитета природних ресурса	
1. Смањење емисије -концентрације загађујућих материја у ваздуху.	-број дана са прекораченом имисијом CO ₂ , NO ₂ , чађи и суспендованих честица
2. Смањење загађења површинских и подземних вода	- петодневна биохемијска потрошња кисеоника (БПК-5)
3. Очување и рационално коришћење пољопривредног земљишта	- % обрадивог земљишта у односу на укупно земљиште - промене у намени површина
4. Смањење загађења земљишта	- % контаминираних површина квалитет узорака пољопривредног земљишта
5. Повећање по површина под шумама	- % пошумљених површина
6. Унапређење третмана и депоновања отпадом, смањењем количине и поновном употребом -рециклажом	- количина отпада по становнику и/или сектору - % отпада који се рециклира - % отпада који се одлаже на санитарну депонију
7. Унапређење прикупљања и успостављање третмана отпадних вода пре упуштања у реципијент	- бр. становника прикључен на канализациону мрежу - % отпадних вода који се пречишћава
8. Управљање опасним отпадом	- количина опасног отпада по сектору - % опасног отпада који се депонује на одговарајућу локацију
9. Очување и адекватан третман предела, станишта и живог света	- укљученост међународне програме заштите - број угрожених биљних и животињских врста - број заштићених врста
Заштита здравља	
10. Обезбеђење заштите здравља	- % становништва и обухваћен основном здравственом заштитом - животни век - узрок смртности - број становника оболелих од репираторних, канцерогених и заразних болести
11. Смањење изложености буци и вибрацијама	- изложеност буци/прекорачење дозвољеног нивоа буке у току дана и ноћи
Заштита од удеса и елементарних непогода	

12. Смањење ризика од удеса	- број локалитета са високим ризиком удеса - постојање планова интервенције у случају ванредног стања
13. Смањење ризика од поплава	- % површина угрожених поплавама
14. Смањење ризика од шумских пожара	- % општинских прихода уложених
Даљи развој и проширење система мониторинга и веће инвестирање у заштиту животне средине	
15. Инвестирање у заштиту животне средине	- % општинских прихода уложених у заштиту животне средине
16. Мониторинг ваздуха, воде, буке и вибрација	- број мерних места у зависности од загађења

Табела 2 . Посебни циљеви стратешке процене и индикатори

2.3. Избор индикатора

Основни циљеви код избора индикатора параметара животне средине су

- ▲ Смањити загађење површинских и подземних вода до нивоа да не постоји штетан утицај на квалитет животне средине
- ▲ Смањити емисије загађујућих материја у ваздух до нивоа да не постоји штетан утицај на квалитет животне средине
- ▲ Смањити загађење земљишта
- ▲ Смањити штетан утицај на биодиверзитет
- ▲ Заштитити пределе и законом заштићена природна добра
- ▲ Заштита здравља људи
- ▲ Унапређење знања, повећање улагања у људе, опрему, инфраструктуру

Индикатори (показатељи, индекси) представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Индикатори су средство за изражавање (праћење) извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости.

Да би индикатори били поуздани, применљиви на свим нивоима планирања као и инструмент за поређење, неопходан је усаглашени систем праћења који подразумева:

- јединствене показатеље,
- јединице мерења, метод мерења,
- период праћења,
- начин обраде и приказивање резултата.

Подаци се прикупљају на разним нивоима и у разним институцијама: статистичким заводима, заводима за здравствену заштиту за хидрометеоролошку службу, геолошким и геодетским заводима, заводима за заштиту природе и споменика културе итд.

Основни еколошки индикатори су :

- ▲ вода,
- ▲ ваздух
- ▲ земљиште
- ▲ бука

на основу којих је могуће утврдити да ли и у којој мери одређене активности имају негативан утицај на животну средину.

Квалитетна животна средина чист ваздух; квалитетна вода за пиће, рекреацију и производњу; очувано пољопривредно земљиште, екосистеми и биолошка разноврсност; здравствено безбедна храна; уређена насеља и угодност боравка на радном месту и месту становања;

Рационално коришћење природних ресурса, посебно необновљивих или делимично обновљивих; боље искоришћавање сировина и енергије, смањење отпада и повећање степена рециклирања; безбедно депоновање комуналног, индустријског и опасног отпада; санација еколошких и просторних последица експлоатације сировина, итд; Заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште, вегетација и др.);

Заштита, обнова и санација стања живог света; очување природних предела посебне вредности и значаја, угрожених и ретких биљних и животињских врста; очување равнотеже екосистема и обнова оних који су нарушени; одржавање биодиверзитета.

3. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих утицаја плана на животну средину, према Закону о Стратешкој процени (Сл.гл.бр.88/10) члан 15, садржи следеће елементе:

- приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- приказ процењених утицаја плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа

3.1. ПРИКАЗ МЕРА ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ УТИЦАЈА

Имајући у виду да не постоје подаци који би квалитативно одредили стање животне средине на подручју у обухвату Плана, неопходно је извршити прелиминарни мониторинг како би се установило нулто стање и одредио однос капацитета и постојећег оптерећења животне средине што представља предуслов за утврђивање адекватних мера заштите и превенције према начелима одрживог развоја.

Израда стратешких докумената представља предуслов за успешно смањење оптерећења и оптимизацију мера неопходних за превенцију деградације животне средине.

Мере заштите животне средине заснивају се на спречавању и отклањању штетних утицаја. Спречавање се остварује адекватном стимулативном или пак казненом политиком, као и едукацијом свих чинилаца система (грађана, предузетника, лица која контролишу примену прописа и др.).

Имајући у виду наведено, неопходно је радити на подизању свести у смислу одговорног понашања правних лица:

- у поступању са отпадом у циљу смањења количина на извору као и примарном издвајању отпада који се може рециклирати, те адекватном одлагању опасног отпада,
- према необновљивим изворима енергије, рационалном потрошњом, подизањем енергетске ефикасности објеката и коришћењем немоторних превозних средстава,
- према ненаменској употреби пијаће воде,
- према зеленим површинама уз афирмисање бриге о хортикултурном уређењу и уређењу јавних површина, као и

- развијати систем контроле и санкционисања несавесног понашања,
- инсистирати на адекватној едукацији и опремљености стручних лица задужених за контролу примене прописа из области заштите животне средине како би се очували сви њени медијуми, а имајући у виду жељу и могућности заједнице за економским просперитетом у смислу индустријализације односно претварање знатних површина пољопривредног, у земљиште намењено изградњи производно-складишних објеката.

Заштита земљишта

Ради заштите и спречавања неповољних утицаја на земљиште, неопходно је:

- Онемогућити неконтролисано одлагања чврстог отпада и отпадних вода,
- Организовати систем заштитне вегетације са акцентом на врсте које су се показале као најбољи апсорбенти олова (нпр. јаблан, топола) – ово посебно у контексту чињенице да је инфраструктурни коридор већим делом окружен пољопривредним земљиштем,
- Извршити мерење концентрације радона на територији у обухвату плана у циљу израде радонске мапе терена, како би се на локацијама где вредност евентуално премашује дозвољену, предузеле мере санације односно превентиве.

Заштита воде

У циљу заштите и спречавања неповољних утицаја на подземне воде неопходно је:

- Изградња канализационог система на предметном простору,
- Потенцирати планско и одрживо коришћење вода,
- Онемогућити упуштање технолошких отпадних вода у канализациони систем, без пред третмана пречишћавања како би се очувала планирана категорија водотока реципијента
- Извршити адекватан надзор приликом изградње техничких елемената пута који утичу на смањење негативних утицаја на подземне воде

Заштита ваздуха

Имајући у виду процењено стање, као и чињеницу да ће на територији у обухвату плана доминантна транспортна функција, неопходно је:

- Подстицати немоторно кретање корисника простора,
- Организовати систем заштитне вегетације дуж саобраћајница
- Спречити спаљивања отпада, као и жетвених остатака на пољопривредном земљишту на предметном простору(до пуног привођења намени) и непосредној околини.

Заштита животне средине у карактеристичним функционалним целинама

Зона мелиорационих канала

Ова зона обухвата сам поменутих канала и њихов заштитни појас са постојећим насипом, пролазом за службу за одржавање канала и заштитним зеленим засадама за које је планирано обнављање и погушћавање. У заштитном појасу мин 7м од парцеле канала не могу се градити објекти нити постављати инсталације. Ван ових 7м може се планирати инфраструктура (саобраћај, расвета, одводњавање), чиме би се простор активирао и адекватно приближио корисницима.

Заштита од негативних утицаја у зонама саобраћаја

Код изградње коловоза сервисне саобраћајнице, потребно је придржавати се постојећих законских прописа и правилника из наведене области у циљу смањења деградације природе и смањења заузимања земљишта. Такође, евентуалну реконструкцију и проширење планираних саобраћајних капацитета потребно је реализовати уз поштовање прописаних режима и мера заштите.

Заштита од елементарних непогода и акцидента

Услови и мере заштите од елементарних непогода и ратних разарања

Под елементарним непогодама подразумевају се све непогоде које настају деловањем природних сила: поплаве, клизишта, земљотреси, пожари, акциденти и друге појаве које, својим деловањем, могу да угрозе животе становништва и нанесу материјалну штету већег обима. Заштита од елементарних непогода регулисана је Законом о заштити од елементарних и других већих непогода ("Сл. гласник СРС", бр. 20/77, 24/85, 27/85, 6/89 и 52/89 и "Сл. гласник РС", бр. 53/93, 67/93 и 48/94).

Заштита од поплава унутрашњих вода

Уређење водних режима на подручју обухвата Плана за потребе одбране од поплава унутрашњих вода, обављаће се применом две групе мера:

- 1) неинвестиционих мера планског уређења и заштите простора, како би се хидротехнички усмераваним планирањем и грађењем спречило повећање потенцијалних штета од поплава;
- 2) пасивне одбране од поплава реализацијом линијских заштитних система (дренажна мрежа);

Као основна неинвестициона мера заштите утврђује се забрана изградње објеката и контрола градње капиталних објеката у зонама које могу да буду угрожене поплавама унутрашњих вода (зоне испод 78м надморске висине)

Заштита од земљотреса

У складу са процењеним ризицима у контексту очекиваних земљотреса на ширем подручју у повратним периодима од 50 и 100 година, неопходно је примењивати следеће правилнике приликом пројектовања објекта:

1. Правилник о привременим техничким прописима за грађење у сеизмичким подручјима (Сл. лист СФРЈ 39/87) - не важи за објекте високоградње.

2. Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима (Сл. лист СФРЈ бр. 31/81; 49/82, 29/83; 52/90)

3. Правилник о техничким нормативима за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и за реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње (Сл. лист СФРЈ 52/85).

4. Правилник о техничким нормативима за пројектовање и прорачун инжењерских објеката у сеизмичким подручјима (1986.) нацрт.

Заштита од акцидента

Акциденти (удеси) подразумевају нарушавање еколошке равнотеже животне средине, услед неконтролисаног емитовања опасних материја, приликом хаварија, експлозија и сл. на објектима-потенцијалним загађивачима. Стање заштите од акцидента заснива се на примени одређених законских прописа и правилника, приликом израде урбанистичке документације и издавања урбанистичко-техничких услова за инвестиционе објекте (важећег сета Закона о заштити животне средине).

Заштита од удеса обухвата: планирање, организовање и предузимање мера управљања опасним материјама на основу анализе опасности од удеса. За све активности, технолошке поступке и објекте, где могу бити присутне опасне материје обавезна је израда процена опасности од могућег удеса.

Инвестиционо-технички програми морају да садрже техничко-технолошка решења за спречавање загађивања животне средине.

У циљу побољшања заштите од акцидента потребна је израда мапе хазарда за ширу територију која окружује План и проучити потенцијалне правце ширења негативних утицаја и њихов утицај на планиране намене у обухвату планског подручја.

Уређење простора од интереса за одбрану земље

Урбанистичке мере заштите, као мере општег карактера спадају у врло значајне припреме које доприносе већем степену заштите грађана и материјалних добара у случајевима елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, терористичких и ратних разарања и омогућавају истовремено ефикасно деловање на санирању и рехабилитацију последица истих.

Према степену угрожености и повредљивости подручја општине извршена је рејонизација подручја општине на угрожену зону и мање угрожене зоне и утврђене границе сваке зоне угрожености:

1. Угрожена зона

- Централни блокови насеља Шимановци и Пећинци и сви објекти колективног становања на подручју општине без обзира да ли се граде као делови насеља блокова зграда или појединачно

- Индустијске зоне и привредни и индустријски објекти на подручју Општине

2. Мање угрожена зона

- Чине је: остали простор Шимановаца, Пећинаца и Прхова и сва насеља у општини Пећинци.

Сходно чињеници да сервисна саобраћајница спаја више радних зона Општине као и највећа насеља неопходно је планирати изградњу двонаменских склоништа допунске заштите унутар већих радних зона у окружењу. Приликом израде урбанистичке

и пројектне документације, као и изградње потребно је утврђивати следеће услове:

- Микролокација склоништа мора да испуњава услове утврђене у тачки 10. Техничких прописа за склоништа и друге заштитне објекте (Сл.Војни лист, бр. 13/98)
- Склониште мора да има обим заштите од 50кРа надпритиска
- Капацитет склоништа односно величину објекта планирати у складу са тачком 6. подтачка 3.
- Изградњу склоништа планирати као двоенаменски објекат, намену објекта у миру планирати тако да се обезбеди његово довођење у функцију заштите у рату у року од 24 часа.

Приликом утврђивања осталих услова за изградњу склоништа придржавати се Техничких прописа за склоништа и друге заштитне објекте (Сл.Војни лист бр.13/98).

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Израда Стратешке процене утицаја на животну средину израђује се за План детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шимановци - Пећинци. За појединачне пројекте који могу имати значајан утицај вршиће се процена утицаја у складу са Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл.гл. СР" бр. 135/04 и 36/09).

За све просторне и урбанистичке планове Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана. Надлежности за доношење планских докумената дефинисана су Законом о планирању и изградњи, (Сл.гл.РС, бр. 72/09,81/09 ,24/11, и 121/12), чл. 35. Урбанистички план доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Методологија Стратешке процене утицаја на животну средину заснована је на евалуацији утицаја одабраних индикатора на локације које ће реализацијом Плана претрпети најзначајније измене уз поређење са врло извесним сценаријом при нереализацији Плана.

Основни стратешки правци система заштите животне средине треба да буду усмерени на она превентивна деловања која треба да обезбеде или да допринесу стварању здраве животне средине.

Принципи заштите животне средине се дефинишу, спроводе и уграђују кроз три фазе:

- фаза планирања и пројектовања
- фаза изградње и
- фаза експлоатације.

У фази планирања и пројектовања остварује се права суштина појма заштите животне средине јер се још у фази израде просторних и урбанистичких планова сагледава, а пројектом заштите животне средине обезбеђује превентивна заштита.

Приликом израде предметне Стратешке процене анализирани су и разматране следеће области:

- Циљеви и садржаји Плана генералне регулације насељеног места Пећинци
- Плански основ и услови Јавних предузећа,

- Размотрена су питања заштите животне средине од интереса за предметни план,
- Дати су разлози за изостављање појединих питања и проблема из стратешке процене
- Дате су основне геоморфолошке, хидролошке, климатске и метеоролошке карактеристике подручја, као и преглед заштићених непокретних и природних добара
- Приказано је постојеће и планирано стање инфраструктуре
- Дат је преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју плана
- Објашњени су општи и посебни циљеви стратешке процене и начин на који су изабрани одговарајући индикатори који представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.
- Процењени су могући утицаји предметног плана на животну средину, и дат је преглед мера које су предвиђене за смањење негативних утицаја односно повећање позитивних утицаја на животну средину.
- Предложени су индикатори за праћење стања као и мониторинг систем за контролу квалитета ваздуха, земљишта, подземних вода, систем за праћење нивоа буке.

Највећи проблем и тешкоћа која се јавља приликом израде Стратешке процени јесте чињеница да код нас постоји стални недостатак података о стању животне средине, те је веома тешко анализирати квалитет животне средине.

Не постоји јединствена и комплетна база података нити информациони систем о животној средини. Не постоји разрађена методологија избора и коришћења индикатора (показатеља) параметара животне средине, тј еколошких показатеља у области просторног и урбанистичког планирања.

Проблем и тешкоћу представља и чињеница да у нашој земљи није посебно законски регулисано питање специфичних производних постројења у домену заштите животне средине, осим у склопу правилника о граничним вредностима емисија.

Услед недостатка потребних информација о животној средини на самој локацији, за израду Извештаја коришћени су расположиви подаци о стању животне средине ширег простора и подаци добијени на основу вишегодишњег искуства обрађивача и коришћењем података до којих су дошли обрађивачи у прошлости, са вероватноћом да се исти могу користити у изради Извештаја о стратешкој процени утицаја предметних планских докумената.

Проблем за процену утицаја планираних активности на животну средину код појединачних објеката будућих радних зона, представљала је чињеница да се још увек са сигурносћу не зна да ли ће се активности у планираним објектима одвијати на начин и у обиму приказаним у плану. То значи да је могуће, да поједини производни погони обухвате већи проценат у искоришћењу објекта, или да се магацински простори користе за складиштење неких других материјала од оних који су наведени у плану.

Ови проблеми ће се превазићи приликом израде урбанистичких пројеката за појединачне објекте који ће бити лоцирани у оквиру појединих радних зона, где ће за сваки објекат, за који надлежни орган утврди потребу, бити израђена Процена утицаја на животну средину у оквиру које ће се детаљно анализирати могући утицаји планиране активности на животну средину и предвидети мере заштите.

Посебан проблем је код одређивања еколошких критеријума за објекте за које се не процењује значајан утицај на животну средину и за које се може издати дозвола за изградњу без израде Студије о процени утицаја објекта на животну средину.

Међутим, код постојања и најмање дилеме да се изградњом таквог објекта могу проузроковати било какви еколошки конфликти или због кумулативног дејства више објеката, мора се за такве објекте пре издавања дозволе за изградњу извршити провера путем захтева о потреби процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.36/09) и Правилником о садржини захтева о потреби процене утицаја на животну средину („Сл.гласник РС“ бр.69/05).

Укупна проблематика третирана је у оквиру Закона о заштити животне средине („Сл.гласник РС“, бр. 36/09, 72/09 и 43/11) којим су створене основне законске одредбе о неопходности израде посебних студијских истраживања које се односе на проблематику заштите животне средине.

6. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА (МОНИТОРИНГ)

Како би се утврдило нулто стање животне средине неопходно је извршити прелиминарни мониторинг ваздуха, воде и тла након чега се успоставља систем континуираног праћења параметара стања животне средине. Основни параметри за праћење стања требало би да обухвате главне компоненте животне средине:

- земљиште
- воду
- ваздух
- буку.

Мониторинг земљишта

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година на одређеним местима за које је утврђена угроженост параметара животне средине.

Контролу квалитета земљишта вршити у складу са Законом о заштити животне средине ("Сл. гласник РС" бр. 135/04,36/09,72/09) и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту ("Сл. гл. РС" бр. 23/99). Неопходно је пратити физичко- хемијске карактеристике (садржај тешких метала, концентрација РАН, присуство пестицида) и микробиолошке карактеристике (садржај органске материје, укупан садржај органског угљеника).

Мониторинг вода

У циљу адекватног мониторинга вода ангажује се овлашћена стручна кућа за узорковање и испитивање квалитета отпадних вода на изливу у водопријемник. Испитују се следећи параметри :температура воде,температура ваздуха (на терену), боја,мирис, видљиве материје,жарени остатак,губитак жарењем,суспендоване материје,таложне материје,НПК,ВРК5 (хомогенизовани узорак), VRK5 (филтриран узорак),амонијак,нитрати,уља (уљенотетрахлоридни екстракт),сулфати,сулфиди,хлориди,гвожђе,феноли,детерхенти,натријум,укупни фосфор,укупни азот,калијум,електропроводљивост и беланчевине.

Мониторинг вршити у складу са Законом о заштити животне средине ("Сл. гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 72/09), Законом о водама ("Сл. гласник РС" бр. 30/10) и Правилником о минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Сл. гласник РС" бр. 47/83, 13/84 и 46/91).

Мониторинг ваздуха

Испитивање квалитета ваздуха тј. мерење емисије и имисије вршити у складу са домаћом и страном законском регулативом и стандардима који се односе на ову област.

Контрола квалитета ваздуха мерењем имисије врши се ради праћења загађености ваздуха у близини појединачног извора и у случају разбацаних високих и ниских извора загађивача по читавој површини.

Контролу квалитета ваздуха треба организовати тако да се прво врши идентификација свих могућих присутних полутаната, који могу потицати из присутних привредних делатности. Након идентификације присутних полутаната, потребно је организовати системско испитивање квалитета ваздуха мерењем концентрације присутних загађујућих материја.

Мерењем имисије која се спроводе на мерним местима која нису у мрежи мерних места систематског мерења имисије спроводе се у трајању од најмање шест месеци, а ради добијања одређених података о имисији може трајати краће од шест месеци.

Мониторинг абијенталног ваздуха неопходно је вршити мерењем имисије суспендованих честица, тешких метала, NO₂, CO₂, и чађи.

Контролу квалитета ваздуха мерењем емисије загађујућих материја појединачних привредних објеката односно њихових емитера, вршити у складу са одредбама Закона о заштити животне средине ("Сл. гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 72/09), односно одредбама Правилника о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Сл. гласник РС" бр. 30/97 и 35/97).

Мониторинг буке

У коридорима сервисне саобраћајнице и аутопута пута Е -70 неопходно је успоставити мониторинг буке као и на локалитетима унутар зоне где се очекују повишене вредности буке. Пре самог почетка експлоатационог периода планираних саобраћајница, неопходно је извршити једно мерење „нултог стања“, нивоа комуналне буке у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини ("Сл. гласник РС" бр. 54/92), а у току редовног рада, неопходно је у складу са правилником пратити ниво буке у коридору саобраћајнице. Резултате ових мерења неопходно је доставити надлежној општинској инспекцији.

У складу са наведеним Законом о заштити животне средине ("Сл. гласник РС" бр. 135/04, 36/09, 72/09) локална самоуправа је у обавези да донесе Програм праћења стања животне средине уз прецизно утврђене индикаторе који ће бити праћени, као и локације мерних места и учесталост мерења.

7. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Оцена кумулативног дејства мера и активности предвиђених планом указује пре свега на евидентну рефлексију реализације плана на промену намене дела земљишта из пољопривредног у изграђено, а тиме и његову делимичну деградацију и могуће загађење.

Реализација Плана ће очекивано утицати на погоршање квалитета ваздуха планског подручја, обзиром на планиране намене и интензивирање саобраћаја увођењем новог дела саобраћајног коридора који ће бити изграђен од Шимановаца до Пећинаца,

међутим, претпоставља се да ће се утицај делом само прерасподелити растерећењем протока саобраћаја који се тренутно дешава на територији Општине.

Ниво буке биће такође повећан при реализацији Плана у непосредној зони аутопута као и у близини локалних саобраћајница и индустријских објеката њиховим привођењем намени, али се не може се сматрати релевантним податком када је у питању кумулативно дејство, с обзиром да ниво буке опада са повећањем одстојања од извора.

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима, уважавајући при томе потребу да се избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит становништва.

Током израде стратешке процене предметног плана на животну средину, која је текла паралелно са израдом плана, разматрана су питања везана за заштиту животне средине и услови под којима се планиране активности могу реализовати у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају. У следећој табели је приказан поступак израде ПДР и стратешке процене:

План генералне регулације (ПДР)	Стратешка процена	Резултат фазе
Концепт плана	<p>Детаљна разрада полазних основа, циљева и индикатора (члан 13 и 14 Закона о стратешкој процени Сл.РС.бр.88/10)</p> <ul style="list-style-type: none"> - општи посебни циљеви и избор индикатора - припрема варијантних решења повољних са становишта заштите животне средине - процена утицаја варијантних решења на животну средину и поређење варијантних решења 	Најповољније варијантно решење
Нацрт ПДР	<p>Процењивање утицаја (члан 15 и 17 Закона о стратешкој процени Сл.РС.бр.88/10)</p> <ul style="list-style-type: none"> - процењивање утицаја планских решења на циљеве стратешке процене - припрема мера за смањивање и спречавање негативних утицаја -предлагање програма праћења стања животне средине - одређивање веза са проценама на нижим хијерархијским нивоима - уграђивање коначних резултата процена и предвиђених мера - уграђивање програма праћења стања животне средине - припрема извештаја 	<p>1. Припрема планских решења заштите животне средине</p> <p>2. Припрема Извештаја о стратешкој процени (садржај је утврђен законом)</p>
Стручна контрола и јавни увид	Мишљење заинтересованих органа и организацијаи јавни увид-истовремено	1.Припрема Извештаја о учешћу

	са ПДР-ом	заинтересованих органа и организација и јавности 2. Финални извештај о стратешкој процени
Финална верзија	- оцена извештаја о стратешкој процени - давање сагласности	

Закључци о израђеном извештају (према Закону о Стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл. Гласник РС бр. 88/10), представљају сажетак информација обрађених у претходним поглављима :

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних органа. Мере заштите животне средине дефинисане су у контексту заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта), што је у фази стратешке процене утицало на избор релевантних показатеља (индикатора):

Да би се очувао квалитет животне средине потребно је усагласити решења инфраструктуре и потенцијалних извора загађења са свим постојећим прописима, како би се обезбедила заштита ваздуха, земљишта, површинских и подземних вода.

На основу резултата извршене стратешке процене на животну средину, уколико се буду спроводиле прописане мере заштите и праћење стања одабраних индикатора стања животне средине, обезбедиће се не само заштита животне средине него и унапређење постојећег стања животне средине.

Стратешка процена утицаја на животну средину има циљ да детаљно истражи карактеристике плана, да детектује све могуће негативне утицаје реализације тог плана и да дефинише мере којима се остварује контрола ових утицаја и њихово свођење у еколошки прихватљиве границе. Из тог разлога је потребно да постоји јединствена методолошка основа са јасно дефинисаним корацима за анализу.

ЗАКЉУЧАК:

Према свему наведеном, закључак Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину **Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шиманоци-Пећинци** је да је план предвидео све потребне мере како би планиране активности имале што мањи негативни утицај на квалитет животне средине, што је у функцији циљева одрживог развоја на предметном простору.

Израда “**Стратешке процене утицаја на животну средину**“ **Плана детаљне регулације сервисне саобраћајнице Шиманоци - Пећинци** урађена је у складу са **Законом о заштити животне средине** (Сл. гласник РС бр. 36/09,72/09 и 43/11) и **Законом о “Стратешкој процени утицаја на животну средину”** (Сл. гласник РС бр. 135/04,88/10).

